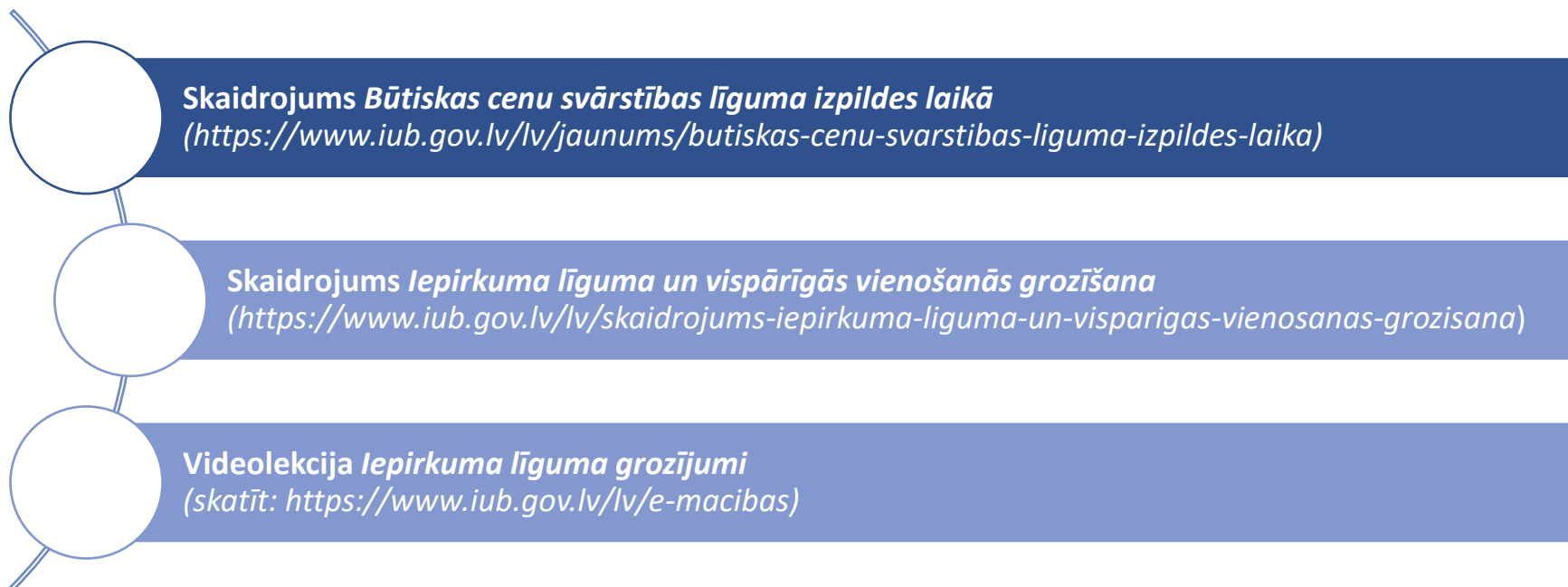

Līgumu vadība krīzes apstākļos!

Ģeopolitiskā situācija saistībā ar karadarbību Ukrainā un pret Krieviju un Baltkrieviju ieviestās sankcijas rada konsekvences, piemēram, metāla un citu resursu nepieejamību vai to izmaksu pieaugumu, kas praksē apgrūtina vai padara neiespējamu izpildīt noslēgtos iepirkuma līgumus sākotnēji līgumā paredzētajā ietvarā. Atbilstoši publisko iepirkumu regulējošajiem normatīvajiem aktiem **tieši pasūtītājam ir aktīva loma līguma vadībā**, it īpaši, ja rodas sarežģījumi līguma izpildē, **pasūtītājam aktīvi jālemj par līguma turpināšanas iespējām un pieejamo instrumentu izmantošanu līguma izpildes nodrošināšanai**. Iepirkuma līgumu noslēgšanu un izpildi nosaka Eiropas Savienības un attiecīgi Latvijas normatīvie akti, kur paredzētais pamatprincips ir, ka līgums izpildāms tā, kā tas paredzēts pašā noslēgtajā līgumā, savukārt līgumā neparedzētas izmaiņas iespējamās izņēmuma gadījumā. Iepirkumu uzraudzības birojs norāda uz šādām PIL¹ (analogiski arī SPSIL²) paredzētajām iespējām līguma, kā arī iepirkuma procesa vadībā un secīgiem soļiem to izmantošanai.

Iepirkumu uzraudzības biroja tīmekļvietnē pieejamie metodiskie materiāli, kuri atspoguļoti šajā skaidrojumā:

¹ Publisko iepirkumu likuma 2. pants, 60. pants un 61. pants

² Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu likuma 2. pants, 65. pants un 66. pants

Grozījumu veikšanai līgumā izmantojamie instrumenti (prioritārā secībā):

Piemērojot noslēgto līgumu	Papildus līgumā paredzētajam, ja tas nepieciešams, kā arī tad, ja līgumā nav atrunāta kārtība ³ , kādā veidā veicami grozījumi (piemēram, indeksācija vai citi grozījumi)	
1.	2.	3.
Iepirkuma līgumā paredzētās līguma grozījumu iespējas = veic grozījumus atbilstoši līgumā paredzētajam (piemēram, indeksācija, termiņa pagarināšana, risinājumu maiņa) ⁴	PIL 61. panta piektā daļa pieļauj veikt grozījumus līgumā, nevērtējot to būtiskumu ⁵ , ja 1) grozījumu kopējā vērtība nesasniedz Ministru kabineta noteiktās līgumcenu robežvērtības ⁶ un 2) 10% no sākotnējās piegāžu un pakalpojumu līguma vērtības vai 15% no sākotnējās būvdarbu līguma vērtības ⁷	PIL 61. panta trešās daļas 3. punkts pieļauj veikt būtiskus līguma grozījumus, ja tie ir nepieciešami tādu iemeslu dēļ, kurus pasūtītājs nevarēja paredzēt . ⁸ Šādu grozījumu apjoms ⁹ nevar pārsniegt 50 % no sākotnējās iepirkuma līguma līgumcenas! ¹⁰

Proti, norādītā regulējuma ietvaros grozījumi var tikt veikti, summējot šādas iespējas:

- iepirkuma līgumā atrunātie grozījumi
- + PIL 61. panta piektā daļa
- + PIL 61. panta trešās daļas 3. punkts

Piemēram, gadījumā, kad iepirkuma līgumā nav atrunāta iespēja pārskatīt līgumcenu, veicot grozījumus būvdarbu līgumā saskaņā ar PIL 61. panta trešās daļas 3. punktu un piekto daļu, līgumcenas pieaugums iespējams 65% apjomā.

³ Arī gadījumos un neskatoties uz to, kad iepirkuma līgumā, piemēram, paredzēts, ka līguma grozījumi var tikt veikti noteiktā apjomā (piemēram, palielinot līgumcenu ne vairāk kā par 5 %)

⁴ **Grozījumi nav uzskatāmi par atrunātiem**, ja pasūtītājs līgumā iekļauj tikai vispārīgu norādi, ka līgums ir grozāms, pusēm vienojoties vai ievērojot PIL 61. pantā ietverto kārtību!

⁵ Pasūtītājam, lai gan PIL 61. panta piektā daļa juridiski neprasa tam vērtēt grozījumu būtiskumu, ir jāievēro arī Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likums, kas regulē to, lai publiskas personas finanšu līdzekļi un manta tiktu izmantota likumīgi un atbilstoši iedzīvotāju interesēm, novērstu finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanu un nelietderīgu izmantošanu, un kas attiecīgi uzliek pienākumu pasūtītājam pamatot jebkuru papildu līdzekļu tērēšanu iepirkuma līguma izpildē (precizēts 3.06.2022.)

⁶ Ministru kabineta 2017. gada 28. februāra noteikumi Nr. 105 "Noteikumi par publisko iepirkumu līgumcenu robežvērtībām"

⁷ Neņemam vērā citu veikto grozījumu apjomu – grozījumus, kas veikti saskaņā ar PIL 61. panta trešās daļas 1., 2. un 3. punkts

⁸ **Neparedzamo apstākļu jēdziens** attiecas uz apstākļiem, ko nevarēja paredzēt, neraugoties uz to, ka līgumslēdzēja iestāde ir ar pienācīgu rūpību sagatavojusi sākotnējo iepirkuma procedūru, ņemot vērā tai pieejamos līdzekļus, konkrētā projekta iezīmes un raksturlielumus, labu praksi attiecīgajā jomā un nepieciešamību nodrošināt atbilstīgu saistību starp iepirkuma procedūras sagatavošanā izlietotajiem resursiem un tās prognozējamo vērtību (Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/24/ES (2014. gada 26. februāris) par publisko iepirkumu un ar ko atceļ Direktīvu 2004/18/EK Dokumenti attiecas uz EEZ 109. apsvērumu). **Karadarbība Ukrainā, kā arī cenu straujš pieaugums, preču un būvmateriālu nepieejamība ģeopolitiskās situācijas un pasaulē esošo norišu sakarā ir uzskatāmi par apstākļiem, ko pasūtītājs nevarēja paredzēt!**

⁹ Ierobežojums uz līgumcenas palielinājumu! Var tikt veikti arī tāda rakstura grozījumi, kas neskar līgumcenas izmaiņas!

¹⁰ Saskaņā ar PIL 61. panta ceturto daļu līgumcenas pieaugums, ko noteic kā visu secīgi veikto grozījumu naudas vērtības summu, nevar pārsniegt 50 procentus no sākotnējās iepirkuma līguma līgumcenas attiecībā uz katru gadījumu, kas minēts PIL 61. panta trešās daļas 2. un 3. punktā; saskaņā ar PIL 61. panta septīto daļu pasūtītājs publicē paziņojumu par izmaiņām līguma darbības laikā saskaņā ar šā likuma 33. pantu, kas noteic, ka pasūtītājs, kurš izdarījis šā likuma 61. panta trešās daļas 2. un 3. punktā minētos grozījumus iepirkuma līgumā, kura līgumcena ir vienāda ar Ministru kabineta noteiktajām līgumcenu robežvērtībām vai lielāka, 10 darbdienu laikā pēc grozījumu spēkā stāšanās dienas publicē paziņojumu par izmaiņām līguma darbības laikā (precizēts 06.05.2022.)

Līgumā neparedzētu grozījumu veikšanas iespējas un kārtība:

Pamatprincipi	Iepirkuma norises / līguma izpildes stadija	Iespējamā rīcība	Ievērtībai
1) Lēmums par līgumā neparedzētu izmaiņu veikšanu pieņemams tikai pēc rūpīga visu apstākļu (tostarp, līguma grozījumu pamatotības, nepieciešamības un atbilstības PIL) izvērtējuma, kas ir pasūtītāja pienākums un atbildība. (<i>precizēts 03.06.2022.</i>) 2) Pasūtītāja kompetencē ir izvēlēties katrā konkrētā gadījumā piemērotāko risinājumu – gan attiecībā uz noslēgto iepirkuma līgumu grozīšanu, gan veicamajiem iepirkumiem. 3) Jebkādi līgumā neparedzēti grozījumi veicami tikai un vienīgi, ja: a) bez to veikšanas nav iespējams nodrošināt līguma izpildi / veicot grozījumus, ir pārliecība, ka līgums tiks izpildīts / izpildīts būtiskā tā daļā; b) tie nepārsniedz apjomu, kas nepieciešams līguma izpildes nodrošināšanai c) attiecas tikai uz to izmaksu pieauguma daļu vai termiņa pagarinājumu, ko kompetents un rūpīgs pasūtītājs un piegādātājs iepriekš (iepirkuma un līguma slēgšanas laikā) nevarēja paredzēt.	Līgums noslēgts, daļēji izpildīts	Līguma izpildes termiņa pagarināšana PIL 61. panta trešās daļas 3. punkts - būtiski līguma grozījumi, ja tie ir nepieciešami tādu iemeslu dēļ, kurus pasūtītājs iepriekš nevarēja paredzēt.	Var tikt pagarināts tikai līguma izpildes termiņš, vienlaikus līguma termiņa pagarināšana var tikt kombinēta arī ar līgumā paredzēto tehnisko risinājumu maiņu, kā arī izmaksu pārskatīšanu (risinājuma maiņas un izmaksu pārskatīšanas gadījumā sk. attiecīgās skaidrojuma sadaļas). Līguma izpildes termiņš pagarināms, ja līguma izpilde nav iespējama līgumā noteiktajā termiņā, galvenokārt, dēļ ģeopolitiskās situācijas radītās izejmateriālu un preču nepieejamības vai piegāžu kavējumiem, par laiku, kas nepārsniedz to, kas nepieciešams attiecīgo piegāžu saņemšanai, ievērojot arī kavējumu pamatoto ietekmi uz saistītajiem procesiem. <i>Sk. pamatprincipus lēmuma pieņemšanai par grozījumu veikšanu.</i> Vienlaikus, ja šobrīd jau prognozējams, ka piegādes kavēsies ilgstoši vai vispār pārskatāmā nākotnē nebūs iespējamās, primāri izvērtējamās citas rīcības alternatīvas (t.sk. tehnisko risinājumu maiņa, līguma izpildes apturēšana, līguma izbeigšana).
		Līgumcenas pārskatīšana PIL 61. panta piektā daļa – grozījumi līgumā, nevērtējot to būtiskumu (max + 10%/15% no sākotnējās līgumcenas un vienlaikus nepārsniedzot Ministru kabineta noteiktās līgumcenu robežvērtības) + PIL 61. panta trešās daļas 3. punkts - būtiski līguma grozījumi, ja tie ir nepieciešami tādu iemeslu dēļ, kurus pasūtītājs iepriekš nevarēja paredzēt (max +50% no sākotnējās līgumcenas).	Attiecas tikai uz to papildu izmaksu daļu, ko iepriekš nevarēja paredzēt, proti, kas radusies dēļ ģeopolitiskās situācijas izmaiņām kopš 24.02.2022. <i>Sk. pamatprincipus lēmuma pieņemšanai par grozījumu veikšanu.</i>

4) Mērķis nav kompensēt jebkādu piegādātāja izmaksu pieaugumu, t.sk. nodrošināt peļņu iepriekš plānotajā apjomā, bet gan nodrošināt minimāli nepieciešamos papildu resursus, lai līgums vispār var tikt izpildīts, novēršot piegādātāja atteikšanos turpināt līguma izpildi. Abām pusēm risku sadale jāveic proporcionāli, abām uzņemoties radušās papildu ekonomiskās sekas.		Līgumā paredzēto tehnisko risinājumu pārskatīšana PIL 61. panta piektā daļa pieļauj veikt grozījumus līgumā, nevērtējot to būtiskumu. Šādā gadījumā jāņem vērā, ka jāvērtē materiālu aizstāšana (grozījumu vērtība)¹¹ PIL 61. panta trešās daļas 3. punkts pieļauj veikt būtiskus līguma grozījumus, ja tas ir nepieciešami tādu iemeslu dēļ, kurus pasūtītājs nevarēja paredzēt. Šādā gadījumā jāņem vērā, ka saskaņā ar PIL 61. panta ceturto daļu ir ierobežots līgumcenas pieaugums (vērtē tikai pieaugumu)!	Pasūtītājs, vienojoties ar piegādātāju, var apsvērt iespēju mainīt līgumā paredzēto tehnisko risinājumu, piemēram, būvdarbu līgumā pārskatīt un aizstāt paredzētos materiālus, to ražotājus, konstruktīvos risinājumus u.c., lai nodrošinātu līguma izpildi un mērķu sasniegšanu, ņemot vērā līdzšinējo risinājumu nepieejamību vai to izmaksu būtisku pieaugumu. Šādu grozījumu vienīgais mērķis nedrīkst būt materiālu un risinājumu kvalitātes samazināšana vai piegādātāja izmaksu samazināšana.
5) Nav iespējams risinājums, kas paredz fiksētas cenas līgumā ietvert noteikumus par turpmāku līgumcenas indeksāciju atbilstoši izmaksu izmaiņām (indeksiem), tādējādi konceptuāli mainot pušu ekonomisko risku sadalījumu. Vienlaikus ir iespējama pasūtītājam neparedzēto apstākļu ietekmēto izmaksu pārskatīšana, nosakot jaunu līgumcenu atbilstoši notikušajām iepriekš neparedzamajām izmaiņām, ievērojot normatīvajos aktos noteiktos ierobežojumus, t.sk. šo skaidrojumu, un paredzot finanšu resursus pilnīgai saistību izpildei.¹² Ierobežojums pāriet uz automātiski indeksējamu līgumu neizslēdz iespēju izmaksu izmaiņu novērtēšanai izmantot tādus rādītājus kā vidējā tirgus cena, biržas indeksi, statistiskie izmaiņu novērtējumi, ekspertu atzinumi un prognozes, kur tie		Līguma izbeigšana Gadījumā, ja līgumslēdzējas puses konstatē, ka noslēgto iepirkuma līgumu nav iespējams izpildīt, neskatoties uz visām paredzētajām iepirkuma līguma grozījumu iespējām, var tikt lemts par iepirkuma līguma izbeigšanu (līgums izbeidzams saskaņā ar līguma noteikumiem vai pusēm panākot savstarpēju vienošanos). Šīs iespējas izmantošanas gadījumā kritiski vērtējama attiecīgā projekta turpināšana vismaz līdz brīdim, kamēr būtiski nemainās tie apstākļi, kas noveda pie līguma izpildes neiespējamības.	Lai arī līguma izpildei ir dodama priekšroka pār līguma izbeigšanu, tomēr dažādu iemeslu dēļ tā vairs var nebūt objektīvi iespējama gan būtiska izmaksu pieauguma dēļ, gan piegāžu kavēšanās vai nepieejamības dēļ, attiecīgi abām pusēm, apzinoties un novērtējot apstākļus var būt racionāli izbeigt noslēgto līgumu. Ja ir konstatējams, ka nespēja izpildīt līgumu ir tieši saistīta ar esošās ģeopolitiskās situācijas radītajām sekām, puses tiek aicinātas līguma izbeigšanas gadījumā nepiemērot iepirkuma līgumā paredzētas sankcijas, un aicinām saprātīgi izvērtēt, vai ir samērīgi pieprasīt saistību izpildes nodrošinājuma atmaksu.
	Līgums noslēgts, izpilde nav uzsākta vai izpilde minimāla	Visi risinājumi, kas attiecas uz situāciju, kad līgums noslēgts un daļēji izpildīts. + Rūpīgi veicama prioritāšu, lietderības un finansēšanas iespēju izvērtēšana, kritiski vērtējot, vai atsevišķos gadījumos nav lietderīgāk vienoties par līguma izbeigšanu, atlīdzinot faktiskos izdevumus, lai līguma izpildes turpināšanas	Pasūtītājam ir jāgūst pārlicība, ka, ņemot vērā pieejamo informāciju un situācijas attīstības prognozes, līgums vispār var tikt izpildīts (arī izmantojot visas pieejamās līguma grozīšanas iespējas). Piegādātāji tiek aicināti laikus reaģēt un informēt pasūtītājus par paredzamajām problēmām turpmākā

¹¹ Skatīt skaidrojumā sadaļu "Likuma 61. panta piektās daļas piemērošanas piemēri" (<https://www.iub.gov.lv/lv/skaidrojums-iepirkuma-liguma-un-visparigas-vienosanas-grozisana>)

¹² Likums par budžetu un finanšu vadību 46.pants (<https://likumi.lv/ta/id/58057-likums-par-budzetu-un-finansu-vadibu>)

pieejami un ciktāl tie loģiski izmantojami. (precizēts 29.04.2022.) 6) Kritiska ir korekta plānoto grozījumu būtības, apjoma un ietekmes novērtēšana, attiecīgi arī piegādātājam ir nepieciešams sadarboties, sniedzot visu pieejamo un nepieciešamo informāciju, kas detalizēti pamato grozījumu pieļaujamību, t.sk. piegāžu kavējumus, izmaksu pieaugumu u.tml. Pasūtītāji, kuri slēdz tipveida līgumus konkrētā nozarē, var izstrādāt vienotu risinājumu attiecībā uz visiem līgumiem vai attiecībā uz noteiktām to kategorijām. (precizēts 29.04.2022.) 7) Apzinoties, ka izmaksu pieauguma rezultātā pasūtītājam var nebūt iespējams segt sadārdzinājumu visos līgumos, kā rezultātā līgumu izpilde var kļūt neiespējama, pasūtītājam savlaicīgi jānosaka prioritāri turpināmie līgumi / iepirkumi (situācija nozaru griezumā var atšķirties), atbildot uz šādiem kontroljautājumiem: - vai iecerēto projektu iespējams realizēt, jo prioritāri jāpabeidz jau cits uzsākts projekts? - vai iepirkuma līgumā ir iespējams veikt grozījumus un/vai uzņemties saistības? - vai ir saistības Eiropas Savienības fondu piesaistītā finansējumā, kuras būtu jārisina primāri?		gadījumā sarežģītumu ietekme nepieaugtu un jebkurā gadījumā neveidotos situācija, kad līgums nav izpildāms (nepieciešamības gadījumā risinot jautājumu par būvdarbu iekonservēšanu).	līguma izpildē, lai būtu iespējams savlaicīgi novērtēt un meklēt piemērotāko risinājumu situācijai. Jāņem vērā, ka atbilstoši Likuma par budžetu un finanšu vadību 46. pantā noteiktajam uzņemtas saistības, kas pārsniedz piešķirto asignējumu vai pilnvaras plānotajām saistībām nākotnē, nav uzskatāmas par valsts saistībām, attiecīgi budžeta iestādēm līguma slēgšanas brīdī ir jābūt skaidram, no kādiem līdzekļiem tās segs saistības, kas veidosies indeksācijas nosacījumu izpildes rezultātā. Lai izpildītu normatīvos aktos noteiktās prasības, slēdzot līgumus, nepieciešams noteikt maksimālos pārskatīto izmaksu griestus, vienlaikus veidojot arī finanšu resursu rezervi to izpildei.
	Iepirkums izsludināts un tiek gaidīti vai vērtēti piedāvājumi, vai piedāvājumi izvērtēti, bet līgums nav noslēgts	Izvērtējums, vai iepirkuma dokumentos un piedāvājumos (ja tādi saņemti) paredzētais ir faktiski realizējams konkrētajos apstākļos, attiecīgi vai piedāvājumi ir uzskatāmi par spēkā esošiem. Iespēju robežās pasūtītājiem lēmumu par iepirkuma realizācijas iespējām (vai atkāpšanos) pieņemt pēc iespējas īsākā laikā. Tāpat pretendentiem atsaucot piedāvājumu, kas vairs nav izpildāms, izvērtēt iespēju neieturēt piedāvājuma nodrošinājumu. Piedāvājuma nodrošinājuma neieturēšanas iespēja primāri izmantojama, ja attiecīgais projekts netiek turpināts vai netiek turpināts vismaz līdz brīdim, kamēr būtiski nemainās tie apstākļi, kas noveda pie līguma izpildes neiespējamības. Pēc novērtējuma veikšanas situāciju iespējams risināt šādos veidos: - Pasūtītājam uzsāktā iepirkuma procedūrā pirms piedāvājumu iesniegšanas termiņa ir tiesības	Izvērtējot iepirkuma dokumentus un piedāvājumus, nepieciešamas atbildes vismaz uz šādiem jautājumiem: - Vai iepirkuma līguma izpilde būs iespējama saskaņā ar paredzētajiem nolikuma noteikumiem un iepirkuma līguma projektu - Vai iepirkuma līguma izpilde būs iespējama saskaņā ar iesniegto piedāvājumu - Vai iepirkumā iesniegtais piedāvājums ir spēkā esošs - Vai pasūtītājam ir pieejams finansējums (t.sk. tas nebūs nepieciešams citu prioritārāku vai jau noslēgtu līgumu izmaiņu vadībai), attiecīgi pasūtītājam ir iespējas uzņemties un izpildīt papildu saistības. Piegādātāji tiek aicināti laikus reaģēt un vēl iepirkuma procedūras gaitā informēt, ja paredzētās prasības konkrētajos apstākļos nav izpildāmas. ! Ievērojot, ka kopš ģeopolitiskās situācijas izmaiņām ir pagājis jau ievērojams laika periods, šobrīd nebūtu vairs pamats vērtēt piedāvājumus, kas iesniegti pirms 24.02.2022. vai īsi pēc šī datuma, un sekojoši slēgt iepirkuma līgumus,

- vai ir laicīgi reaģēts un ir informēta uzraugošo iestāde piesaistītā fondu finansējuma gadījumā (piemēram, CFLA), lai kopīgi rastu risinājumu? 8) Veicams finansiālo iespēju un pieņemto lēmumu par finansējuma piešķiršanu izvērtējums - pirms iepirkumu uzsākšanas vai turpināšanas, grozījumu veikšanas iepirkuma līgumā pasūtītājam jāizvērtē pieejamie finanšu līdzekļi, saistības uzņemoties pieejamo līdzekļu ietvaros, ievērojot Likuma par budžetu un finanšu vadību noteikumus.		veikt grozījumus, piemēram, samazināt iepirkamo apjomu (vērtējot, vai grozījumi ir pieļaujami) ¹³ - Pasūtītājam ir tiesības pārtraukt iepirkumu vai iepirkuma procedūru, piemēram, pastāvošā krīzes situācija saistībā ar ievērojamu cenu pieaugumu un materiālu nepieejamību ir objektīvais pamatojums procedūras pārtraukšanai Ir iespēja veikt grozījumus iepirkuma līgumā (pirms tā noslēgšanas), ņemot vērā norādītās līgumu grozījumu iespējas, tomēr nepieciešams vispirms kritiski novērtēt, vai notikušās izmaiņas tirgū nav tik būtiskas un konceptuālas, ka risks līguma noslēgšanas gadījumā pārsniedz iespējamo ieguvumu, neatstājot vēlākas iespējas līgumu vadīt un turpmāk pielāgoties izmaiņām. (precizēts 29.04.2022.) Attiecībā uz vēl nenoslēgtu iepirkuma līgumu pēc analogijas ir piemērojams PIL 61. pants! ¹⁴	kuros tiek paredzēti grozījumi, pamatojoties uz šiem ģeopolitiskajiem apstākļiem. Pasūtītājam šādos gadījumos būtu jālemj pārtraukt attiecīgos iepirkumus. (precizēts 20.06.2022.)
	Nākotnē plānots iepirkums	Veicams izvērtējums par iespējām attiecībā uz nākotnē plānotajiem iepirkumiem un iepirkuma procedūrām, vērtējot prioritāti nodrošināmos projektus. Iepirkuma plānu ir iespējams pārskatīt! ¹⁵	Saglabājoties nenoteiktībai un straujām pārmaiņām, pievēršama pastiprināta uzmanība šādiem aspektiem: a) Slēdzot jaunus iepirkuma līgumus, nodrošināma iespējami detalizētu grozījumu klauzulu iekļaušana līgumā, lai nodrošinātu plašākas līguma vadības iespējas un elastīgi pielāgotos mainīgajiem apstākļiem. PIL 61. panta trešās daļas 1. punkts - lai būtiski grozījumi būtu pieļaujami, tiem jau sākotnēji jābūt precīzi atrunātiem līguma tekstā, nosakot: • vai grozījumi ir iespējami • kādos gadījumos (ar kādiem nosacījumiem) grozījumi ir pieļaujami • kādā apjomā tie ir iespējami

¹³Skat. PIL 35. panta trešā daļa, SPSIL 41. panta trešā daļa. Grozījumus nav iespējams veikt PIL 9. panta kārtībā veikta iepirkuma nolikumā! Papildus pēc analogijas skatīt "Atklāta konkursa nolikums "soli pa solim"", Cita informācija (<https://www.iub.gov.lv/lv/vadlinijas-atklata-konkursa-nolikuma-sagatavosana>)

¹⁴ Skatīt. Augstākās tiesas prakses apkopojums publisko iepirkumu lietās, Līguma grozīšana pirms līguma noslēgšanas, 80.lpp (<https://www.iub.gov.lv/lv/media/1173/download>). **Papildus jāņem vērā, ka šādā gadījumā, kad veikti grozījumi iepirkuma līgumā pirms tā noslēgšanas, līguma izpildes laikā ir jāievēro šo veikto grozījumu apjoms saskaņā ar PIL 61. panta ceturto daļu un piekto daļu.**

¹⁵ Saskaņā ar PIL 18. panta pirmo daļu publicēto iepirkuma plānu pasūtītājs aktualizē pēc nepieciešamības. SPSIL 22. panta pirmā daļa

			• kas tieši var tikt grozīts b) Aicinām kritiski svarīgajos līgumos noteikt iespējamo cenu indeksāciju, atrunājot cenu izmaiņu maksimālo apjomu, pārskatīšanas biežumu, gadījumus, kad cenas tiks pārskatītas, un šo gadījumu iestāšanās pierādīšanas kārtību (jāņem vērā Publisko iepirkumu likuma 61. panta sestā daļa)¹⁶ Vienlaikus nepieciešams nodrošināt Likuma par budžetu un Finanšu vadību noteikumu ievērošanu.
--	--	--	--

¹⁶ Cenu indeksācijas gadījumā, lai korekti noteiktu pārskatīšanas iespējas, pasūtītājs var pieaicināt ekspertus vai lietpratējus, kā arī pieprasīt kompetento iestāžu (piemēram, Ekonomikas ministrijas) viedokli

- 1) *Vai ģeopolitiskā situācija saistībā ar karadarbību Ukrainā un pret Krieviju un Baltkrieviju ieviestās sankcijas ir uzskatāmas par Aizsardzības un drošības jomas iepirkumu likumā (turpmāk – ADJIL) 56. panta otrajā daļā minētajām neparedzamajām izmaiņām normatīvajos aktos, un tādējādi pasūtītājs būtu tiesīgs veikt līgumu grozījumus, pamatojoties uz šo regulējumu?***

Nē, normatīvie akti, kas nosaka un regulē sankciju ieviešanu un piemērošanu, nav uzskatāmi par ADJIL 56. panta otrajā daļā minētajām neparedzamajām izmaiņām normatīvajos aktos. Taču, ņemot vērā ģeopolitisko situāciju saistībā ar karadarbību Ukrainā un pret Krieviju un Baltkrieviju ieviestās sankcijas, pasūtītājs, lai nodrošinātu iepirkuma līguma izpildi gadījumā, ja to ir ietekmējusi konkrētā situācija, varētu, ņemot vērā ADJIL regulējumu, veikt sarunu procedūru, nepublicējot paziņojumu par līgumu.

- 2) *Vai pasūtītājs piedāvājumu vērtēšanas posmā, ņemot vērā ģeopolitisko situāciju saistībā ar karadarbību Ukrainā un pret Krieviju un Baltkrieviju ieviesto sankciju rezultātā līguma izpildei nepieciešamo resursu nepieejamības vai to izmaksu pieauguma dēļ, visiem pretendentiem, kuri iesnieguši iepirkuma nolikumam atbilstošus piedāvājumus, var lūgt precizēt iesniegto piedāvājumu cenas, piemērojot principus, kas noteikti PIL 61.panta trešās daļas 3.punktā un piektajā daļā?***

Nē, pasūtītājam jāvērtē piedāvājumi tādi, kādi tie ir iesniegti, un pretendenti nav tiesīgi grozīt savus piedāvājumus, ja vien iepirkuma procedūra pati par sevi nav tāda, kuras ietvaros paredzēts, piemēram, sniegt atkārtotu piedāvājumu. Pasūtītājam pirms līguma noslēgšanas ir jāizvērtē, vai konkrētajos apstākļos līgumu vispār ir iespējams realizēt un vai izvēlētais piedāvājums ir spēkā esošs. Ja atlasītais pretendents nevar nodrošināt līguma izpildi par piedāvājumā norādītajām cenām, pasūtītājs pirms līguma noslēgšanas var pārvērtēt iesniegtos piedāvājumus un līguma slēgšanas tiesības piešķirt nākamajam atlasītajam pretendenta. Turklāt pasūtītājam ir iespēja arī veikt grozījumus iepirkuma līgumā pirms tā noslēgšanas, ņemot vērā norādītās līgumu grozījumu iespējas (pēc analogijas ir piemērojami PIL 61. panta noteikumi).

- 3) *Vēršam uzmanību uz sliktu piemēru, kā līgumslēdzējs var prasīt līguma izmaiņas krīzes apstākļos: www.iub.gov.lv/lv/jaunums/ligumu-vadiba-krizes-apstaklos***

Atgādinām, ka pasūtītājam pirms grozījumu veikšanas noslēgtā iepirkuma līgumā jāpārlicinās, vai grozījumi ir pamatoti un objektīvi nepieciešamai līguma pabeigšanai. Līgumslēdzējam jāiesniedz izvērsti un objektīvi pamatoti skaidrojumi.

- 4) *Vai arī Covid-19 pandēmija ir uzskatāma par ārkārtas apstākļiem, lai atbilstoši PIL 61. panta trešās daļas 3. punktam varētu veikt grozījumus iepirkuma līgumā?***

Pašreizējā situācijā, kad COVID-19 pandēmijas apstākļi ilgst jau vairākus gadus, tie vairs nav vērtējami kā ārkārtas apstākļi, kurus pasūtītājs nevarēja iepriekš paredzēt.

- 5) *Vēršam uzmanību uz labu piemēru, kā pasūtītājs var veikt līgumā vienību cenu pārrēķinu krīzes apstākļos: VSIA "Latvijas Valsts ceļi" izstrādātā būvdarbu līguma vienības cenu pārrēķina metode www.iub.gov.lv/lv/jaunums/ligumu-vadiba-krizes-apstaklos (precizēts 03.06.2022.)***

- 6) *Vai iepirkuma līgumā var veikt grozījumus, paredzot avansu vai to palielinot?***

Jā, pasūtītājs, veicot grozījumus iepirkuma līgumā saskaņā ar PIL 61. panta trešās daļas 3. punktu (atsaucoties uz karadarbību Ukrainā), var paredzēt avansu, kā arī pasūtītājs var palielināt iepirkuma līgumā noteiktā avansa apmēru. Taču šādā gadījumā avansa paredzēšanai iepirkuma līgumā vai tā apjoma palielināšanai būtu jābūt samērīgai un pamatotai, kā arī pasūtītājam būtu jāprasa attiecīga apjoma

nodrošinājums. Vienlaikus būtu jāņem vērā, ka šādas izmaiņas būt attiecināmas uz līgumiem, kas noslēgti pirms karadarbības Ukrainā sākuma vai vismaz iepirkumi ir bijuši izsludināti pirms tam, savukārt uz jau šobrīd sludināmiem iepirkumiem šāda atsaukšanās iespēja vairs nebūs. Papildus vēršam arī uzmanību, ka būvniecības līgumos gadījumos, kad tiek apsvērta avansa paredzēšana vai tā palielināšana, var tikt apsvērta arī iespēja veikt norēķinus par būvlaukumā ievesti būvmateriāliem pirms to iebūves (precizēts 09.06.2022.).